

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 241 คน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 235 ฉบับ โดยทำการคัดเลือกส่งเฉพาะประชากรที่ติดต่อตามที่อยู่ได้แน่นอน ทั้งนี้เนื่องมาจากมีผู้ที่กำลังศึกษาต่อต่างประเทศ 5 คน และเสียชีวิต 1 คน จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งสิ้น 235 ฉบับ แบ่งออกเป็นสำหรับประชากรที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 163 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 137 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.05 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ทั้งหมด และส่งแบบสอบถามไปยังประชากรที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 72 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.22 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ทั้งหมด รวมได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 189 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.43 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและการบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้คือ

1. สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลบางประการก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

มหบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม 137 คน ในจำนวนนี้เป็นหญิง 127 คน คิดเป็นร้อยละ 92.70 และเป็นชาย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 สำหรับมหบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม 52 คน เป็นหญิง 48 คน คิดเป็นร้อยละ 92.31 และเป็นชาย 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 คน จะเห็นได้ว่ามหบัณฑิตทั้งสองประเภทส่วนใหญ่เป็นหญิงมีจำนวนทั้งสิ้น 175 คน คิดเป็นร้อยละ 92.59 จำนวนมหบัณฑิตทั้งสองประเภทที่เป็นชายมีจำนวนเพียง 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 ของจำนวนมหบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรส มหบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม 137 คน เป็นโสด 72 คน คิดเป็นร้อยละ 52.55 สมรส 64 คน คิดเป็นร้อยละ 46.72 และหย่า 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.73 สำหรับมหบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม 52 คน เป็นโสด 29 คน คิดเป็นร้อยละ 55.77 สมรส 23 คน คิดเป็นร้อยละ 44.23 จะเห็นได้ว่ามหบัณฑิตทั้งสองประเภทที่เป็นโสดและที่ทำการสมรสแล้วมีจำนวนใกล้เคียงกัน

มหาดำเนินการที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีตำแหน่งงานในปัจจุบันปรากฏ
ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนมหาดำเนินการที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่ง
งานในปัจจุบัน

ประเภท ตำแหน่ง	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรณารักษ์	77	56.20	20	38.46
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด	1	0.73	-	-
หัวหน้าศูนย์เอกสาร / ศูนย์สนเทศ	2	1.46	-	-
หัวหน้าฝ่ายหอสมุด / ห้องสมุด	4	2.92	-	-
หัวหน้ากองห้องสมุด	1	0.73	-	-
หัวหน้าแผนกห้องสมุด	4	2.92	1	1.92
หัวหน้าหน่วยห้องสมุด	2	1.46	-	-
หัวหน้างานห้องสมุด	8	5.84	-	-
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายห้องสมุด	1	0.73	-	-
รองสารวัตรงานห้องสมุด	1	0.73	-	-
หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์	3	2.19	3	5.78
หัวหน้าคณะวิชาภาษาต่างประเทศ	1	0.73	-	-
อาจารย์ ก	4	2.92	3	5.78
๗	15	10.95	10	19.25

ตารางที่ 4 (ต่อ) จำนวนพาณิชย์คดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน
ตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ประเภท ตำแหน่ง	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	7	5.11	1	1.92
รองศาสตราจารย์	1	0.73	-	-
นักเอกสารสนเทศ ก	-	-	1	1.92
นักจดหมายเหตุ ก	-	-	1	1.92
นักวิชาการศึกษา	3	2.19	1	1.92
พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	-	-	1	1.92
พนักงานสารบรรณ ก	-	-	1	1.92
ผู้แปลและตรวจแก้เอกสาร	-	-	1	1.92
นายทหารประจำแผนกกรรมวิธี ก	-	-	1	1.92
วิทยากรโท ก	1	0.73	1	1.92
บรรณารักษิการ	-	-	1	1.92
ศึกษานิเทศก์จังหวัด	-	-	1	1.92
ทำธุรกิจส่วนตัว	-	-	1	1.92
Program Support Officer	1	0.73	-	-
Examinations Secretary	-	-	1	1.92
ไม่ได้ทำงาน	-	-	2	3.85
รวม	137	100.00	52	100.00

หมายเหตุ

- ก คือ ผู้ที่ทำงานด้านห้องสมุด
ข คือ ผู้ที่ทำงานด้านอื่นที่ไม่ใช่งานห้องสมุด

จากตารางที่ 4 ร้อยละ 56.20 ของจำนวนมหาดินที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ รองลงมาร้อยละ 10.95 เป็นอาจารย์ที่ทำงานด้านอื่นที่ไม่ใช่ งานห้องสมุด ส่วนมหาดินที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 38.46 เป็นบรรณารักษ์ รองลงมาร้อยละ 19.25 เป็นอาจารย์ที่ทำงานด้านอื่นที่ไม่ใช่ งานห้องสมุด มหาดินที่มีพื้นฐานทาง บรรณารักษศาสตร์มักมีตำแหน่งงานในระดับผู้บริหารของห้องสมุดและเป็นอาจารย์ ส่วนมหาดินที่ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ นอกจากมีตำแหน่งงานเกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดและเป็นอาจารย์ แล้ว ยังมีตำแหน่งงานในสาขาวิชาอื่น เช่น พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ผู้แปลและตรวจแก้ เอกสาร บรรณารักษกร ศึกษานิเทศก์จังหวัด ทำธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีมหาดินที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ยังไม่ได้ทำงาน (ในช่วงเวลาที่ตอบแบบสอบถาม) จำนวน 2 คน เนื่องจากลาออกจากราชการ 1 คน และยังหางานทำไม่ได้ 1 คน

เมื่อจำแนกจำนวนมหาดินที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ตามหน่วยงาน ที่สังกัดในปัจจุบัน ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามหน่วยงาน
ที่ตั้งกีดในปัจจุบัน

ประเภท ตั้งกีด	มีพื้นฐาน ปรศ		ไม่มีพื้นฐาน ปรศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ

หน่วยงานห้องสมุด

ส่วนราชการ

ทบวงมหาวิทยาลัย	77	56.20	14	26.92
กระทรวงศึกษาธิการ	14	10.22	3	5.77
กระทรวงกลาโหม	4	2.92	-	-
กระทรวงมหาดไทย	1	0.73	-	-
กรมอาชีวศึกษา	6	4.38	-	-
กรมศิลปากร	1	0.73	1	0.92
กรมการศึกษาออกโรงเรียน	1	0.73	-	-
สำนักงานคณะกรรมการ การวิจัยแห่งชาติ	1	0.73	-	-
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	1	1.92
รัฐวิสาหกิจ	1	0.73	1	1.92
องค์การต่างประเทศ	2	1.46	-	-
องค์การระหว่างประเทศ	-	-	1	1.92
หน่วยงานเอกชน	1	0.73	2	3.85
หน่วยงานอิสระ	-	-	4	7.69

ตารางที่ 5 (ต่อ) จำนวนเมตริกซ์ที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณาธิศาสตร์ จำนวน
ตามหน่วยงานที่สังกัดในปัจจุบัน

ประเภท สังกัด	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานที่ไม่ใช่ห้องสมุด				
ส่วนราชการ				
ทบวงมหาวิทยาลัย	19	13.87	2	3.85
กระทรวงศึกษาธิการ	6	4.38	15	28.85
กระทรวงกลาโหม	-	-	1	1.92
สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ	2	1.46	-	-
รัฐวิสาหกิจ	-	-	1	1.92
องค์การต่างประเทศ	-	-	2	3.85
หน่วยงานเอกชน	-	-	2	3.85
หน่วยงานอิสระ	1	0.73	-	-
ไม่ได้ทำงาน	-	-	2	3.85
รวม	137	100.00	52	100.00

จากตารางที่ 5 จำนวนเมตริกซ์ที่มีพื้นฐานทางบรรณาธิศาสตร์ที่ทำงานในหน่วยงาน
ห้องสมุดส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ร้อยละ 56.20 รองลงมาสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 10.22 ส่วนผู้ที่ทำงานห้องสมุด แต่สังกัดหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ส่วน

ราชการ ได้แก่ องค์การต่างประเทศ และหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 2.19 หน่วยงานที่ไม่ใช่
ห้องสมุดส่วนราชการสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 13.87 รองลงมา สังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ร้อยละ 4.38 และหน่วยงานอิสระ ร้อยละ 0.73

มหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ทำงานในหน่วยงานห้องสมุดส่วนราชการ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 26.92 รองลงมาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 5.77
ส่วนผู้ที่ทำงานห้องสมุดแต่สังกัดหน่วยงานอื่น ร้อยละ 13.46 สังกัดองค์การระหว่างประเทศ
หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานอิสระ สำหรับมหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ทำงาน
ในหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ห้องสมุดส่วนราชการ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุดคือ ร้อยละ
28.85 รองลงมาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 3.85 องค์การต่างประเทศและหน่วยงาน
เอกชน ร้อยละ 7.70

ตารางที่ 6 จำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามการประกอบอาชีพและไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ประเภท	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนเข้าศึกษาต่อ						
ประกอบอาชีพ	127	92.70	36	69.23	163	86.24
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	10	7.30	16	30.77	26	13.76
รวม	137	100.00	52	100.00	189	100.00

จากตารางที่ 6 ในจำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 92.70 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มีเพียงร้อยละ 7.30 ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อ ส่วนมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 69.23 ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อ และมีจำนวนผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อถึงร้อยละ 30.77

มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 127 คน และมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 36 คน มีลักษณะการประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ปรากฏผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามลักษณะ อาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

อาชีพ	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรณารักษ์	58	45.67	7	19.44
อาจารย์	20	15.75	15	41.67
อาจารย์และ บรรณารักษ์	4	3.14	4	11.11
นักจดหมายเหตุ	1	0.79	1	2.78
นักเอกสารสนเทศ	-	-	1	2.78
ข้าราชการ	16	12.60	2	5.55
ไม่ระบุ	28	22.05	6	16.67
รวม	127	100.00	36	100.00

จากตารางที่ 7 มหานักศึกษามีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ร้อยละ 45.67 ประกอบอาชีพเป็นบรรณารักษ์ รองลงมาร้อยละ 15.75 เป็นอาจารย์ที่ทำงานด้านอื่นที่ไม่ใช่งานห้องสมุด ส่วนมหานักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 41.67 ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ที่ทำงานด้านอื่นที่ไม่ใช่งานห้องสมุด รองลงมาเป็นบรรณารักษ์ ร้อยละ 19.44 มีมหานักศึกษาทั้งสองประเภท บางคนระบุเพียงว่าข้าราชการและส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ระบุว่าประกอบอาชีพอะไรก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ส่วนมหานักศึกษามีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 10 คน และมหานักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 16 คน ให้เหตุผลที่ไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ปรากฏผลดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามเหตุผลที่
ไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

เหตุผล	มีพื้นฐาน (N=10)		ไม่มีพื้นฐาน (N=16)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยังได้งานไม่ถูกใจ	2	15.38	2	6.06
ยังหางานทำไม่ได้	-	-	16	48.48
งานไม่เหมาะสมกับวุฒิและ ความสามารถ	-	-	1	3.03
ต้องการศึกษาต่อใน ในระดับที่สูงขึ้น	10	76.93	12	36.37
รอตำแหน่งเพื่อรับ การบรรจุ	-	-	2	6.06
อื่น ๆ	1	7.69	-	-

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 8 ในจำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.93 ให้เหตุผลว่า ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รองลงมา ยังได้งานไม่ถูกใจ ร้อยละ 15.38 และอื่น ๆ ได้แก่ เงินเดือนน้อยเกินไปถ้าใช้วุฒิปริญญาตรี ส่วนมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ ไม่ได้ประกอบอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ร้อยละ 48.48 ให้เหตุผลว่า ยังหางานทำไม่ได้ รองลงมา ร้อยละ 36.37 ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีวุฒิทำสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปรากฏผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนมหานักศึกษที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์จำแนกตามวุฒิที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

วุฒิ	ประเภท	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อักษรศาสตรบัณฑิต		65	47.45	23	44.23	88	46.56
ศิลปศาสตรบัณฑิต		64	46.72	6	11.54	70	37.04
การศึกษานักศึกษ		6	4.38	12	23.08	18	9.52
ครุศาสตรบัณฑิต		2	1.45	6	11.54	8	4.23
ศึกษาศาสตรบัณฑิต		-	-	1	1.92	1	0.53
วิทยาศาสตร์บัณฑิต		-	-	2	3.85	2	1.06
รัฐศาสตรบัณฑิต		-	-	1	1.92	1	0.53
เศรษฐศาสตรบัณฑิต		-	-	1	1.92	1	0.53
รวม		137	100.00	52	100.00	189	100.00

จากตารางที่ 9 วุฒิที่มีมหานักศึกษที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือ อักษรศาสตรบัณฑิตร้อยละ 47.45 รองลงมาได้แก่ ศิลปศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 46.72 การศึกษานักศึกษ ร้อยละ 4.38 และครุศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 1.45 ส่วนมหานักศึกษที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีวุฒิที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด เช่นเดียวกันคือ อักษรศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 44.23 รองลงมาได้แก่ การศึกษานักศึกษ ร้อยละ 23.08 ตามด้วยศิลปศาสตรบัณฑิต ครุศาสตรบัณฑิต และศึกษาศาสตรบัณฑิต นอกจากนี้ยังมีมหานักศึกษที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาในวุฒิอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว ร้อยละ 7.69 ได้แก่ วิทยาศาสตร์บัณฑิต รัฐศาสตรบัณฑิต และเศรษฐศาสตรบัณฑิต

มหานักศึกษที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีรายละเอียดของการเลือกศึกษาวิชาเอกในระดับปริญญาตรี ปรากฏผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามวิชาเอก
ที่เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรี

วิชาเอก	ประเภท	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรณ		114	83.21	-	-
บรรณ. อังกฤษ. ประวัติศาสตร์		4	2.92	-	-
บรรณ. อังกฤษ. ฝรั่งเศส		4	2.92	-	-
บรรณ. ห้องสมุดโรงเรียน. สุขศึกษา		1	0.73	-	-
บรรณ. อังกฤษ		2	1.46	-	-
บรรณ. ประวัติศาสตร์		2	1.46	-	-
บรรณ. ปรัชญา		1	0.73	-	-
อังกฤษ		2	1.46	27	51.93
อังกฤษ. ไทย. ประวัติศาสตร์		1	0.73	-	-
อังกฤษ. ฝรั่งเศส. ญี่ปุ่น		1	0.73	1	1.92
อังกฤษ. ฝรั่งเศส		1	0.73	-	-
อังกฤษ. ประวัติศาสตร์		-	-	1	1.92
การสอนภาษาอังกฤษ		-	-	1	1.92
ไทย		1	0.73	3	5.77
ฝรั่งเศส		-	-	3	5.77
การสอนภาษาฝรั่งเศส		-	-	1	1.92
เยอรมัน		-	-	1	1.92

ตารางที่ 1๐ (ต่อ) จำนวนบทความที่ตีพิมพ์ในฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน
ตามวิชาเอกที่เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรี

ประเภท วิชาเอก	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาศาสตร์	-	-	2	3.85
ประวัติศาสตร์	-	-	4	7.70
ภูมิศาสตร์	-	-	3	5.77
สังคมศาสตร์	1	0.73	-	-
เศรษฐศาสตร์	-	-	1	1.92
นฤกษศาสตร์	-	-	2	3.85
คณิตศาสตร์, ฟิสิกส์	1	0.73	-	-
ชีววิทยา, ภูมิศาสตร์	1	0.73	-	-
สัตวแพทยศาสตร์	-	-	1	1.92
การเมืองระหว่างประเทศ	-	-	1	1.92
รวม	137	100.00	52	100.00

หมายเหตุ

บรศ^๑ = วิชาบรรณารักษศาสตร์

จากตารางที่ 10 วิชาเอกที่มหานักคิดที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรีคือ วิชาบรรณารักษศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 83.21 นอกจากนี้ยังมีวิชาอื่นที่เลือกศึกษาเป็นวิชาเอกร่วมกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้แก่วิชา ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ ฝรั่งเศส เป็นต้น สำหรับมหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.93 เลือกศึกษาวิชาอังกฤษเป็นวิชาเอก รองลงมาได้แก่ วิชาประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ภาษาไทย และฝรั่งเศส

ในการเลือกศึกษาวิชาเอก ในระดับปริญญาตรี มีมหานักคิดที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ บางคน que เลือกศึกษาได้มากกว่า 1 วิชา ตามที่สถาบันการศึกษาบางแห่งกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากนี้ยังมีมหานักคิดที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์บางคนที่ไม่ได้เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี แต่ได้ผ่านการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับอนุปริญญาหรือระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางบรรณารักษศาสตร์ ตามที่หลักสูตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการสอนขึ้นในสมัยนั้น (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) โดยอนุโลมให้ถือว่าเป็นผู้ที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ เมื่อเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท มีจำนวน 9 คน แบ่งเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาทางบรรณารักษศาสตร์ 3 คน ในจำนวนนี้เลือกศึกษาวิชาเอก คือ อังกฤษ, ไทย, ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ และคณิตศาสตร์, นิสิทส์ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางบรรณารักษศาสตร์ 6 คน ในจำนวนนี้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ 2 คน ภาษาอังกฤษ, ฝรั่งเศส, ญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ, ฝรั่งเศส, ไทย และชีววิทยา, ภูมิศาสตร์ อย่างละ 1 คน

มหานักคิดที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีรายละเอียดของการเลือกศึกษาวิชาโท ในระดับปริญญาตรี ปรากฏผลดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนสถาบันที่ขึ้นทะเบียนกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามวิชาโท
ที่เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรี

ประเภท วิชาโท	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อังกฤษ	21	15.33	6	11.55
อังกฤษ, ฝรั่งเศส	5	3.65	-	-
อังกฤษ, เยอรมัน	1	0.73	-	-
อังกฤษ, สเปน	-	-	1	1.92
อังกฤษ, ญี่ปุ่น	3	2.19	-	-
อังกฤษ, ไทย	3	2.19	-	-
อังกฤษ, ประวัติศาสตร์	11	8.03	1	1.92
อังกฤษ, ภูมิศาสตร์	2	1.46	-	-
อังกฤษ, ปรัชญา	2	1.46	-	-
อังกฤษ, การละคร	-	-	1	1.92
ไทย	5	3.65	3	5.77
ไทย, ประวัติศาสตร์	1	0.73	-	-
ไทย, ปรัชญา	-	-	1	1.92
ฝรั่งเศส	2	1.46	1	1.92
ฝรั่งเศส, จิตวิทยา	1	0.73	-	-
ฝรั่งเศส, ประวัติศาสตร์	-	-	2	3.85
เยอรมัน	2	1.46	-	-
บรศ	-	-	14	26.94
บรศ, อังกฤษ	-	-	1	1.92
บรศ, ฝรั่งเศส	-	-	1	1.92
บรศ, ไทย	-	-	1	1.92

ตาราง 11 (ต่อ) จำนวนหน่วยกิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนก
ตามวิชาโท ที่เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรี

ประเภท วิชาโท	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรณ. ประวัติศาสตร์	-	-	1	1.92
บรรณ. การละคร	-	-	1	1.92
ประวัติศาสตร์	13	9.49	1	1.92
ประวัติศาสตร์, ปรัชญา	1	0.73	-	-
ภูมิศาสตร์	1	0.73	2	3.85
จิตวิทยา	8	5.84	-	-
สังคมศึกษา	-	-	1	1.92
สื่อสารมวลชน	2	1.46	-	-
บ้านและชุมชน	1	0.73	-	-
เทคโนโลยีทางการศึกษา	1	0.73	-	-
ห้องสมุดและสารสนเทศศึกษา	1	0.73	-	-
ประถมศึกษา	-	-	1	1.92
รัฐศาสตร์	2	1.46	1	1.92
บริหารธุรกิจ	3	2.19	1	1.92
บริหารธุรกิจ, กฎหมาย	1	0.73	-	-
ชีววิทยา	1	0.73	-	-
คณิตศาสตร์	1	0.73	-	-
ไม่มีวิชาโท	42	30.65	10	19.24
รวม	137	100.00	52	100.00

จากตารางที่ 11 มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 30.65 และ มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 19.24 ไม่มีวิชาโท ในขณะที่ศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนวิชาโทที่มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือ วิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 15.33 รองลงมาได้แก่ วิชาประวัติศาสตร์ ร้อยละ 9.49 วิชาภาษาอังกฤษและประวัติศาสตร์ ร้อยละ 8.03 ส่วนวิชาโทที่มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์เลือกศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือ วิชาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 26.94 รองลงมาคือ วิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 11.55 วิชาภาษาไทย ร้อยละ 5.77

จากตารางที่ 10 และตารางที่ 11 วิชาที่มหาวิทยาลัยเลือกทั้งสองประเภทเลือกศึกษา มากที่สุดคือ วิชาบรรณารักษศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ และภาษาฝรั่งเศส

มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีพื้นฐานความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี ปรากฏผลดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามพื้นฐานความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี

ประเภท พื้นฐานความรู้ทาง บรรณารักษศาสตร์	ไม่มีพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาเป็นวิชาบังคับ	34	65.39
ศึกษาเป็นวิชาเลือก	3	5.77
ศึกษาเป็นวิชาบังคับและ วิชาเลือก	4	7.69
ไม่ได้ศึกษาวิชาบรรณารักษ- ศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี	11	21.15
รวม	52	100.00

จากตารางที่ 12 มหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.39 เคยศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาบังคับในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.77 ศึกษาเป็นวิชาเลือก และร้อยละ 7.69 ศึกษาเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก มีมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 21.15 ที่ไม่ได้ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีมาก่อน

มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ให้เหตุผลในการเลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี ปรากฏผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนความคิดเห็นที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามเหตุผลในการเลือก
วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก ในระดับปริญญาตรี

ประเภท เหตุผล	มีทั้งหมด (N=137)	
	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการเป็นบรรณารักษ์	19	6.79
ชอบหนังสือและรักการอ่าน	63	22.50
คิดว่า เป็นวิชาที่สำเร็จการศึกษาได้ง่าย	9	3.22
ไม่ทราบว่า จะเลือกศึกษาวิชาอะไรดี	21	7.50
เห็นว่าอาชีพบรรณารักษ์กำลังก้าวหน้า เป็นที่ต้องการของสังคมและหางานทำได้ง่าย	80	28.57
มีฐานะน่าพอใจเพื่อศึกษา	38	13.57
เป็นวิชาที่ช่วยให้มีโอกาสพัฒนาการศึกษาได้ตลอดชีพ	32	11.43
อื่น ๆ	18	6.42

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 13 ในจำนวนมหานักคิดที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 137 คน ร้อยละ 28.57 เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี เพราะเห็นว่า อาชีพบรรณารักษ์กำลังก้าวหน้า เป็นที่ต้องการของสังคมและหางานทำได้ง่าย รองลงมา ร้อยละ 22.50 เลือกศึกษาเพราะชอบหนังสือและรักการอ่าน สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ร้อยละ 6.42 ได้แก่ ตอนที่ยังไม่ทราบว่าวิชานี้เลือกศึกษาเกี่ยวกับเรื่องอะไร เป็นปีแรกที่เปิดสอนในคณะ จึงสนใจที่จะศึกษา เป็นวิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาชีพวิชาเดียวของคณะในขณะนั้น ต้องการงานที่ได้ทั้งลงมือปฏิบัติและสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เลือกศึกษาเพราะลักษณะงานตรงกับนิสัย วิชาที่ให้เลือกมีจำกัด ได้รับการคัดเลือกให้ศึกษาโดยไม่ต้องสอบและชอบความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับศิษย์ของภาควิชาฯ ในสมัยนั้น

มหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 19 คน ให้เหตุผลในการเลือก
ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาโท ปรากฏผลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนมหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามเหตุผลในการ
เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโท ในระดับปริญญาตรี

ประเภท เหตุผล	ไม่มีพื้นฐาน (N=19)	
	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการเป็นบรรณารักษ์	3	8.82
ชอบหนังสือและรักการอ่าน	12	35.30
คิดว่าเป็นวิชาที่สำเร็จการศึกษาได้ง่าย	3	8.82
ไม่ทราบว่าจะเลือกศึกษาวิชาอะไรดี	-	-
เห็นว่าอาชีพบรรณารักษ์กำลังก้าวหน้า เป็นที่ต้องการของสังคมและหางานทำได้ง่าย	5	14.71
มีผู้แนะนำจูงใจให้ศึกษา	1	2.94
เป็นวิชาที่ช่วยให้มีโอกาสพัฒนาการศึกษาได้ตลอดชีพ	8	23.53
อื่น ๆ	2	5.88

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 14 มหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ให้เหตุผลในการเลือก
ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาโท ในระดับปริญญาตรี แตกต่างจากมหานักคิดที่มีพื้นฐานทาง
บรรณารักษศาสตร์คือ ร้อยละ 35.30 เลือกเพราะชอบหนังสือและรักการอ่าน รองลงมา
ร้อยละ 23.53 เห็นว่าเป็นวิชาที่ช่วยให้มีโอกาสพัฒนาการศึกษาได้ตลอดชีพ ส่วนเหตุผลที่ว่าอาชีพ
บรรณารักษ์กำลังก้าวหน้า เป็นที่ต้องการของสังคม และหางานทำได้ง่าย ซึ่งเป็นเหตุผลแรก
สำหรับมหานักคิดที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ กลับอยู่เป็นลำดับที่ 3 คือมีเพียงร้อยละ 14.71

สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ที่เลือกศึกษา ร้อยละ 5.88 เห็นว่าเป็นวิชาที่สามารถทำคะแนนได้ดีกว่าวิชาอื่น และเพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท

สำหรับมหาลัยที่ที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 33 คน ให้เหตุผลในการไม่เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกและวิชาโท ในระดับปริญญาตรี ปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนมหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามเหตุผลที่ไม่เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกและวิชาโท ในระดับปริญญาตรี

ประเภท เหตุผล	ไม่มีพื้นฐาน (N=33)	
	จำนวน	ร้อยละ
สนใจวิชาอื่นมากกว่า คิดว่า เป็นวิชาที่สำเร็จการศึกษาได้ง่าย	27	61.36
เหมาะสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถศึกษาวิชาอื่นได้	1	2.27
เป็นอาชีพที่มีสถานภาพด้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับเดียวกัน	3	6.82
เป็นอาชีพที่ไม่มีความก้าวหน้าในการทำงาน	2	4.55
อื่น ๆ	11	25.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 15 เหตุผลที่มหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกและวิชาโทในระดับปริญญาตรี เพราะสนใจในวิชาอื่นมากกว่า มีถึงร้อยละ 61.36 มีผู้สนใจศึกษา แต่ไม่มีการเปิดสอนในสถาบันในช่วงที่ศึกษารองลงมา ร้อยละ 15.92 และร้อยละ 6.82 เห็นว่าอาชีพบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่มีสถานภาพด้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในระดับเดียวกัน และเป็นอาชีพที่ไม่มีความก้าวหน้าในการทำงาน ร้อยละ 4.55 สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ร้อยละ 25 ให้เหตุผลว่า ไม่มีการเปิดสอนในสถาบันในช่วงที่ศึกษา เป็นอาชีพที่น่าเบื่อหน่ายถ้าไม่มีใจรัก ในขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีไม่ทราบรายละเอียดของวิชานี้ จึงไม่ได้เลือก เป็นวิชาที่มีรายงานมาก และต้องเข้าชั้นเรียนตลอดเวลา อาจารย์ที่ปรึกษาไม่แนะนำให้ศึกษาเป็นวิชาเอก

สำหรับเหตุผลที่มหานักคิดที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท ปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนพหุปัจจัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามเหตุผล
ที่เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาโท

ประเภท เหตุผล	มีพื้นฐาน (N=137)		ไม่มีพื้นฐาน (N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำให้มีโอกาสพัฒนาและปรับปรุง งานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	106	25.85	15	17.04
ต้องการเปลี่ยนอาชีพ	2	0.49	11	12.50
เนื้อเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน และสังคม	49	11.95	5	5.68
ต้องการติดตามให้ทันความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	104	25.37	14	15.91
ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน	8	1.95	4	4.56
ต้องการนำวุฒิที่ได้จากการศึกษา มาปรับวุฒิ	48	11.71	6	6.82
ต้องการนำวุฒิที่ได้จากการศึกษา มาปรับเงินเดือน	23	5.61	2	2.27
เปลี่ยนบรรยากาศการทำงานที่จำเจ	61	14.88	9	10.23
ทำงานทำไม่ได้	2	0.49	6	6.82
ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	5	1.22	2	2.27
เนื้อรู้จักเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	1	0.24	-	-
ต้องการมีตำแหน่งเป็นนักบริหาร	1	0.24	-	-
เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ เป็น แนวทางศึกษาในสาขาวิชาอื่นได้ง่าย	-	-	5	5.68
จึงลองมาศึกษา	-	-	5	5.68

ตาราง 16 (ต่อ) จำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามเหตุผลที่เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาโท

ประเภท เหตุผล	มีพื้นฐาน (N=137)		ไม่มีพื้นฐาน (N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการมีความรู้ในวิชาชีพอื่น และ เห็นว่า เป็นวิชาที่สำเร็จการศึกษา ได้ง่ายกว่าสาขาวิชาอื่น	-	-	3	3.40
อื่น ๆ	-	-	6	6.82

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 16 มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ให้เหตุผลในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาโทเป็นอันดับแรก คือ เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 25.85 รองลงมาได้แก่ ต้องการติดตามให้ทันความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ร้อยละ 25.37 และเพื่อเปลี่ยนแปลงบรรยากาศการทำงานที่จำเจ ร้อยละ 14.88 ส่วนมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ให้เหตุผลในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท เป็นอันดับแรกเหมือนกันคือ เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 17.04 รองลงมาได้แก่ ต้องการติดตามให้ทันความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ร้อยละ 15.97 และเป็นเพราะต้องการเปลี่ยนอาชีพร้อยละ 12.50 จึงเป็นสาเหตุให้หันมาศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาโท นอกจากนี้ยังมีมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ บางคนให้เหตุผลว่า วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจ เป็นแนวทางการศึกษาในสาขาวิชาอื่นได้ง่าย จึงลองมาศึกษา ต้องการมีความรู้ในวิชาชีพอื่นและเห็นว่า เป็นวิชาที่สำเร็จการศึกษาได้ง่ายกว่าสาขาวิชาอื่น

2. การศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

ดรราชันย์ซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของจำนวนมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2.1 ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของมหาบัณฑิตตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทจนสำเร็จการศึกษา

มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าความแตกต่างระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ปรากฏผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ค่าความแตกต่างระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม จำแนกตามประเภทของมหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท	คะแนนเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t
มีพื้นฐาน บรศฯ (N=137)		3.50	0.25	0.02
ไม่มีพื้นฐาน บรศฯ (N=52)		3.48	0.19	0.02

จากตารางที่ 17 มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ($\bar{X}$) 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.25 ส่วนมหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ($\bar{X}$) 3.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.19 และค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test) 0.02

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่ามหาบัณฑิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์เล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาจากค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 ระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่ม

มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่ม จำแนกตามหลักสูตร 1-4 ปรากฏผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าความแตกต่างระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่ม ของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐาน
กับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามหลักสูตร 1-4 และรวมหลักสูตร
1-4

ประเภท กลุ่มรายวิชา	หลักสูตร 1					หลักสูตร 2					หลักสูตร 3					หลักสูตร 4					รวมหลักสูตร 1-4				
	มีพื้นฐาน (N=31)		ไม่มีพื้นฐาน (N=9)			มีพื้นฐาน (N=76)		ไม่มีพื้นฐาน (N=31)			มีพื้นฐาน (N=14)		ไม่มีพื้นฐาน (N=5)			มีพื้นฐาน (N=16)		ไม่มีพื้นฐาน (N=7)			มีพื้นฐาน (N=137)		ไม่มีพื้นฐาน (N=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t
กลุ่มรายวิชาที่ 1	3.38	0.40	3.51	0.40	-0.90	3.55	0.40	3.59	0.41	-0.49	1.71	1.82	2.00	1.87	0.77	3.50	0.52	3.57	0.54	0.84	3.31	0.79	3.42	0.80	-0.81
กลุ่มรายวิชาที่ 2	3.28	0.45	3.22	0.36	-0.35	3.57	0.36	3.45	0.37	1.55	3.54	0.37	3.40	0.42	0.50	3.44	0.90	3.13	0.35	0.77	3.49	0.40	3.40	0.37	1.34
กลุ่มรายวิชาที่ 3	2.19	1.60	2.89	1.69	-1.13	2.70	1.77	2.77	1.73	-0.21	2.70	1.80	3.60	0.42	0.28	3.21	1.33	3.43	1.51	0.80	2.64	1.62	2.96	1.34	-1.38
กลุ่มรายวิชาที่ 4	3.36	0.73	3.34	0.30	0.09	2.48	0.31	3.33	0.33	1.78	3.47	0.47	3.49	0.35	0.96	3.53	0.31	3.37	0.38	0.44	3.46	0.45	3.35	0.34	1.77
กลุ่มรายวิชาที่ 5	3.38	0.38	3.63	0.26	-1.85	3.49	0.29	3.53	0.27	-0.57	3.53	0.32	3.70	0.31	0.30	3.30	0.25	3.20	0.20	0.30	3.58	0.31	3.51	0.27	1.45
กลุ่มรายวิชาที่ 6	3.19	0.54	3.11	0.33	0.43	3.52	0.59	3.51	0.48	0.09	3.62	0.33	3.53	0.45	0.66	3.63	0.34	3.49	0.77	0.69	3.47	0.45	3.44	0.50	0.38
กลุ่มรายวิชาที่ 7	2.30	1.67	3.00	1.20	-1.11	3.24	1.40	3.40	1.19	-0.56	1.54	1.78	2.20	1.35	0.46	3.53	1.02	1.19	0.85	0.59	3.09	1.30	3.16	1.46	-0.32
กลุ่มรายวิชาที่ 8	1.81	1.82	1.44	1.74	0.53	3.39	0.59	3.26	0.63	1.06	3.56	0.26	3.20	0.45	0.05	3.56	0.48	3.50	0.50	1.00	3.07	0.79	2.97	0.83	0.74

หมายเหตุ

- * หลักสูตร 1 = หลักสูตรปีการศึกษา 2527 (ใช้ในช่วงปีการศึกษา 2517-2519)
- หลักสูตร 2 = หลักสูตรปีการศึกษา 2520 (ใช้ในช่วงปีการศึกษา 2520-2526)
- หลักสูตร 3 = หลักสูตรปีการศึกษา 2527 (ใช้ในช่วงปีการศึกษา 2527-2528)
- หลักสูตร 4 = ผู้ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตร 2 (ปีการศึกษา 2526) แต่เลือกศึกษาบางรายวิชา
ของหลักสูตร 3
- รวมหลักสูตร 1-4 = รวมหลักสูตรปีการศึกษา 2517, 2520 และ 2527
- กลุ่มรายวิชาที่ 1 = กลุ่มปรัชญาราชบัณฑิต พัฒนาการของห้องสมุด
- กลุ่มรายวิชาที่ 2 = กลุ่มงานเทคนิคของห้องสมุด
- กลุ่มรายวิชาที่ 3 = กลุ่มงานบริการ
- กลุ่มรายวิชาที่ 4 = กลุ่มทรัพยากรสารนิเทศ
- กลุ่มรายวิชาที่ 5 = กลุ่มการจัดและบริหารงานห้องสมุด
- กลุ่มรายวิชาที่ 6 = กลุ่มการวิจัยและประสบการณ์ห้องสมุด
- กลุ่มรายวิชาที่ 7 = กลุ่มโลหภัณฑ์วัสดุและการสื่อสาร
- กลุ่มรายวิชาที่ 8 = กลุ่มเทคโนโลยีและสารนิเทศศาสตร์

ในการหาค่าความแตกต่างระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่มของมหาวิทยาลัย ที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แบ่งเป็นหลักสูตรต่าง ๆ 4 หลักสูตรด้วยกันคือ หลักสูตรปีการศึกษา 2517 (หลักสูตร 1) ใช้ในช่วงปีการศึกษา 2517-2519 หลักสูตรปีการศึกษา 2520 (หลักสูตร 2) ใช้ในช่วงปีการศึกษา 2520-2526 หลักสูตรปีการศึกษา 2527 (หลักสูตร 3) ใช้ในช่วงปีการศึกษา 2527-2530 และหลักสูตร 4 คือผู้ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2526 ซึ่งอยู่ในหลักสูตรปีการศึกษา 2520 แต่ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในหลักสูตรปีการศึกษา 2527 สาเหตุที่ต้องแบ่งหลักสูตรต่าง ๆ ออกเป็น 4 หลักสูตร เนื่องจากในแต่ละหลักสูตรได้มีการเปลี่ยนแปลงรายวิชาบังคับ รายวิชาเลือก และจำนวนหน่วยกิตในบางรายวิชาไม่เหมือนเดิม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้หาค่าความแตกต่างระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่มของมหาวิทยาลัย ทั้งสองประเภทรวมทุกหลักสูตรไว้ใน รวมหลักสูตร 1-4 ด้วย

จากตารางที่ 18 กลุ่มรายวิชาที่ 1 กลุ่มปรัชญาวิชาชีพ ประวัติ วัฒนาการห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 1 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 2 กลุ่มงานเทคนิคของห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 2 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 3 กลุ่มงานบริการ มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 3 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 4 กลุ่มทรัพยากรสารนิเทศ มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรที่ 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 4 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 5 กลุ่มการจัดและบริหารงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรที่ 4 และหลักสูตรรวม 1-4 มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 5 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 6 กลุ่มการวิจัยและประสบการณ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 6 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 7 กลุ่มโสตทัศนวัสดุและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรที่ 4 มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 7 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มรายวิชาที่ 8 กลุ่มเทคโนโลยีและสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาที่ 8 สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

โดยสรุปมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์กับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่ม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 ระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีความแตกต่างของระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์ ปรากฏผลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ค่าความแตกต่างระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์ จำแนกตามมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท	คะแนนเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t
มีพื้นฐาน บรศฯ (N=137)		3.04	0.77	0.62
ไม่มีพื้นฐาน บรศฯ (N=52)		3.15	0.72	0.62

จากตารางที่ 19 มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์ 3.04 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 ส่วนมหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์ 3.15 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 และค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม 0.62

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนสอบวิทยานิพนธ์สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์เล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาจากค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารายวิชา ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชาฯ ทั้งหมด จนสำเร็จการศึกษา

มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีลักษณะการศึกษาในระดับปริญญาโท ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนตามลักษณะ
การศึกษาในระดับปริญญาโท

ประเภท	มีพื้นฐาน		ไม่มีพื้นฐาน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการ มาศึกษา						
ศึกษาเต็มเวลา						
ลามาศึกษาทั้งรายวิชา และทำวิทยานิพนธ์	17	12.41	10	19.23	27	14.29
ศึกษาในขณะที่ไม่ได้ ประกอบอาชีพใด	1	0.73	3	5.78	4	2.12
ศึกษาและทำงานพิเศษ เป็นครั้งคราว	9	6.57	8	15.38	17	8.99
อื่น ๆ	7	5.11	12	23.08	19	10.05
ศึกษาพร้อมทำงาน						
ลามาศึกษาเฉพาะราย วิชา จากนั้นจึงกลับไป ทำงานประจำควบคู่กับ การทำวิทยานิพนธ์	73	53.29	8	15.38	81	42.86
ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ ในขณะที่ทำงานประจำ โดยไม่ได้ลามาศึกษา	18	13.14	7	13.46	25	13.23
อื่น ๆ	12	8.75	4	7.69	16	8.46
รวม	137	100.00	52	100.00	189	100.00

จากตารางที่ 20 มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาพร้อมทำงานมากที่สุด คือร้อยละ 75.18 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ลา มาศึกษาเฉพาะรายวิชา จากนั้นจึงกลับไปทำงานประจำควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 52.29 ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ ในขณะที่ทำงานประจำโดยไม่ได้ลา มาศึกษา ร้อยละ 13.14 และอื่น ๆ ร้อยละ 8.75 ได้แก่ ลา มาศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์จนครบระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นจึงกลับไปทำงานประจำควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ 6 คน ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในขณะที่ทำงานประจำโดยลา มาศึกษาบางส่วน 3 คน ศึกษา รายวิชาในขณะที่ทำงานประจำหลังจากนั้นจึงลา มาศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ 2 คน และศึกษารายวิชาจนสำเร็จการศึกษาแล้วจึงได้งานประจำพร้อมกับทำวิทยานิพนธ์ 1 คน

มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ร้อยละ 24.83 มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลา ในจำนวนนี้มีลักษณะการมาศึกษาแบบลา มาศึกษาทั้งรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จการศึกษา มากที่สุดคือ ร้อยละ 12.41 รองลงมาศึกษาและทำงานพิเศษเป็นครั้งคราว ร้อยละ 6.57 อื่น ๆ ได้แก่ ลา มาศึกษาทั้งรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์พร้อมกับทำงานพิเศษเป็นครั้งคราว 6 คน และลาออกจากงานประจำเพื่อมาศึกษาและทำวิทยานิพนธ์พร้อมกับทำงานพิเศษเป็นครั้งคราว 1 คน นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ศึกษาในขณะที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นใด 1 คน

สำหรับมหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.47 มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลา ในจำนวนนี้มีลักษณะการมาศึกษาแบบลา มาศึกษาทั้งรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จการศึกษาร้อยละ 19.23 ศึกษาและทำงานพิเศษเป็นครั้งคราว ร้อยละ 15.38 ศึกษาในขณะที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นใดร้อยละ 5.78 และอื่น ๆ ได้แก่ ลา มาศึกษาทั้งรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์พร้อมกับทำงานพิเศษเป็นครั้งคราว 10 คน และลาออกจากงานประจำเพื่อศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ โดยที่ไม่ได้ทำงานพิเศษอื่นใด 2

มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ร้อยละ 36.53 มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาพร้อมทำงาน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ลา มาศึกษาเฉพาะรายวิชา จากนั้นจึงกลับไปทำงานประจำควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 15.38 รองลงมาได้แก่ ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ ในขณะที่ทำงานประจำโดยไม่ได้ลา มาศึกษา ร้อยละ 13.46 และอื่น ๆ ได้แก่ ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในขณะที่ทำงานประจำโดยลา มาศึกษาบางส่วน 2 คน ลา มาศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์จนครบระยะเวลาหนึ่ง จึงกลับไปทำงานประจำควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ 1 คน และศึกษารายวิชาจนสำเร็จการศึกษาแล้ว จากนั้นจึงได้งานประจำพร้อมกับทำวิทยานิพนธ์ 1 คน

ตารางที่ 21 ค่าความแตกต่างระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารายวิชา ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชา ทั้งหมดจนสำเร็จการศึกษา จำแนกตามลักษณะการมาศึกษาในระดับปริญญาโท

ประเภท	ศึกษาเต็มเวลา					ศึกษาพร้อมทำงาน				
	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ			มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ		
	(N=34)	(N=33)				(N=103)	(N=19)			
ระยะเวลา	X	S.D.	X	S.D.	ค่า t	X	S.D.	X	S.D.	ค่า
(ภาคการศึกษา)										
ระยะเวลาที่ใช้ใน										
การศึกษารายวิชา	3.00	0.35	3.56	0.51	0.00*	3.22	0.62	3.90	0.52	0.00
ระยะเวลาที่ใช้ใน										
การทำวิทยานิพนธ์	4.32	1.96	3.99	1.99	0.43	5.12	1.90	4.47	1.49	0.16
ระยะเวลาที่ใช้ใน										
การศึกษาทั้งหมด	7.32	2.06	7.56	2.21	0.62	8.35	2.10	8.37	1.64	0.96

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

จากตารางที่ 21 มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาในระดับปริญญาโทแบบศึกษาเต็มเวลา 34 คน และศึกษาพร้อมทำงาน 103 คน มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารายวิชาเป็นภาคการศึกษา 3 และ 3.22 ภาคการศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35 และ 0.62 ตามลำดับ มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลา 33 คน และศึกษาพร้อมทำงาน 19 คน มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารายวิชา 3.56 และ 3.90 ภาคการศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และ 0.52 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งที่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงานมีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารายวิชามากกว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาทั้งสองแบบ และเมื่อพิจารณาจากค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มของมหาวิทยาลัยทั้งสองประเภทที่มีลักษณะการมาศึกษาเหมือนกันพบว่า มีค่าเท่ากับคือ 0.00 แสดงว่ามีความแตกต่างกันในระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

รายวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐5

มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาในระดับปริญญาโทแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงานมีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ 4.32 และ 5.12 ภาคการศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.96 และ 1.9๐ ตามลำดับ มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงานมีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ 3.99 และ 4.47 ภาคการศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.99 และ 1.49 ตามลำดับ ค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ๐.43 และ ๐.16 จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งที่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงานมีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์มากกว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาทั้งสองแบบ แต่เมื่อนิจารณาจากค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐5

เมื่อรวมระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชาฯ ทั้งหมดพบว่ามหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาในระดับปริญญาโทแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงานมีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชาฯ ทั้งหมด 7.32 และ 8.34 ภาคการศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.๐6 และ 2.10 ตามลำดับ มหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงาน มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชาฯ ทั้งหมด 7.56 และ 8.37 ภาคการศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.21 และ 1.64 ตามลำดับ ค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ๐.62 และ ๐.96 จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งที่มีลักษณะการมาศึกษาแบบศึกษาเต็มเวลาและศึกษาพร้อมทำงานมีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชาฯ ทั้งหมดมากกว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีลักษณะการมาศึกษาทั้งสองแบบ แต่เมื่อนิจารณาจากค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐5

สรุปผลการวิจัยเรื่องสัมฤทธิผลทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ พบว่าความแตกต่างในเรื่องความรู้พื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีผลต่อระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารายวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐5 แต่ไม่มีผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มรายวิชา 8 กลุ่ม ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในภาควิชาฯ ทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุปมหานับจิตที่มีพื้นฐานกับ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีความคิดเห็นที่สามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท ได้มาก น้อย ปรากฏผลดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนมหานับจิตที่มีพื้นฐานกับ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามความสามารถในการนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์มาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท

ประเภท	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	81	59.12	14	26.92	95	50.26
ปานกลาง	49	35.77	14	26.92	63	33.33
น้อย	7	5.11	16	30.77	23	12.18
ไม่ได้เลย	-	-	8	15.39	8	4.23
รวม	137	100.00	52	100.00	189	100.00

จากตารางที่ 22 มหานับจิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์กล่าวว่าสามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทได้มากคือ ถึงร้อยละ 59.12 รองลงมาได้แก่ ปานกลาง ร้อยละ 35.77 และน้อย คือร้อยละ 5.11 และไม่มีมหานับจิตที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์คนใดที่ตอบว่าไม่สามารถใช้ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท

ส่วนมหานับจิตที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 30.77 สามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทได้น้อย ลำดับรองลงมามีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 26.92 ที่สามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์มาใช้ได้มากและปานกลาง และร้อยละ 15.39 ที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้เลย

ในจำนวนมหาดำรงคดีที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 7 คน และมหาดำรงคดีที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 24 คน สามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาใช้ในการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทได้น้อยหรือไม่ได้เลย มีเหตุผลปรากฏดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 จำนวนมหาดำรงคดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามเหตุผลที่สามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทได้น้อยหรือไม่ได้เลย

ประเภท เหตุผล	มีพื้นฐาน บรศ		ไม่มีพื้นฐาน บรศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำเร็จการศึกษามา						
หลายปีแล้ว	3	42.86	3	12.50	6	19.35
เนื้อหาวิชาที่ศึกษา						
ในขณะนั้นมีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงไปมาก	2	28.57	4	16.67	6	19.35
บางวิชาไม่เคยศึกษามาก่อน	2	28.57	8	33.33	10	32.27
อื่น ๆ	-	-	9	37.50	9	29.03
รวม	7	100.00	24	100.00	31	100.00

จากตารางที่ 23 มหาดำรงคดีที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 7 คน ให้เหตุผลที่สามารถนำความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มาใช้ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทได้น้อยเนื่องจากสำเร็จการศึกษามาหลายปีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมามีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 28.57 ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเนื้อหาวิชาที่ศึกษาในขณะนั้นมีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงไปมาก และเป็นเพราะบางวิชาไม่เคยศึกษามาก่อน

สำหรับมหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 24 คน ให้เหตุผลว่าเป็น เพราะบางวิชาไม่เคยศึกษามาก่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาได้แก่ เนื้อหาวิชาที่ ศึกษาในขณะนั้นมีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงไปมาก ร้อยละ 16.67 สำเร็จการศึกษามากหลายปี แล้ว ร้อยละ 12.50 ส่วนเหตุผลอื่น ๆ ได้แก่ ไม่เคยศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับ ปริญญาตรี 6 คน และศึกษาวิชาพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีเพียง 3 คน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

แบ่งออกเป็นปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และปัญหาและ อุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ ปรากฏผลดังตารางที่ 24 และ 25 ดังนี้คือ

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยน้ำหนัก ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท	มีพื้นฐาน บรรณ (N=137)			ไม่มีพื้นฐาน บรรณ (N=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ปัญหาและอุปสรรค						
ต้องศึกษาบางรายวิชาที่มี						
เนื้อหาซ้ำกับที่เคยศึกษามาแล้ว	3.19	0.99	ปานกลาง	2.13	1.12	ปานกลาง
มีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอที่จะศึกษาบางรายวิชา	2.93	1.50	ปานกลาง	2.97	1.32	ปานกลาง
มีความรู้สึกว่าคุณมีความรู้ความสามารถน้อยกว่าผู้อื่น	3.02	1.54	ปานกลาง	2.77	1.36	ปานกลาง
ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษน้อย	3.07	1.13	ปานกลาง	2.48	1.34	น้อย
ไม่ทราบแหล่งค้นคว้าข้อมูล						
สำหรับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ	3.13	1.56	ปานกลาง	2.77	1.27	ปานกลาง
มีความจำเป็นต้องศึกษาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่อาจารย์สอนเนื่องจากตามการสอนไม่ทัน	3.05	1.36	ปานกลาง	2.85	1.39	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ต้องศึกษาบางรายวิชาที่มีเนื้อหาซ้ำกับที่เคยศึกษามาแล้ว และมีความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษน้อย ซึ่งต่างจากมหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาทั้งสองปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน สำหรับมหาวิทยาลัยทั้งสองประเภท ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอที่จะศึกษาบางรายวิชา ไม่ทราบแหล่งค้นคว้าข้อมูลสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ และมีความจำเป็นต้องศึกษาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่อาจารย์สอน เนื่องจากตามการสอนไม่ทัน

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์จำแนกตามประเภทของ
มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท ปัญหาและอุปสรรค	มีพื้นฐาน บรศ (N=137)			ไม่มีพื้นฐาน บรศ (N=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การหาหัวข้อวิทยานิพนธ์	3.16	1.10	ปานกลาง	3.10	1.25	ปานกลาง
การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์	2.68	1.22	ปานกลาง	2.74	1.22	ปานกลาง
การสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์	2.68	0.93	ปานกลาง	2.64	1.01	ปานกลาง
การแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์ หลังสอบ	2.47	0.99	น้อย	2.51	1.04	น้อย
การทราบแหล่งติดตามค้นคว้า ข้อมูล	2.49	0.97	น้อย	2.54	0.98	น้อย
การมีความรู้เพียงพอในหัวข้อ วิทยานิพนธ์	2.52	0.88	น้อย	2.07	0.82	น้อย
การมีความรู้เพียงพอทางการ วิจัยและสถิติ	3.28	1.04	ปานกลาง	3.21	1.07	ปานกลาง
การใช้ภาษาเขียนและเรียบเรียง วิทยานิพนธ์	2.82	0.98	ปานกลาง	2.69	0.96	ปานกลาง
การเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์	2.38	1.23	น้อย	2.21	0.91	น้อย
การมีเวลาให้ในการทำ วิทยานิพนธ์	2.98	1.26	ปานกลาง	2.72	1.20	ปานกลาง
การได้รับความร่วมมือใน การตอบแบบสอบถาม	2.51	1.16	น้อย	2.62	1.30	ปานกลาง
การสอบวิทยานิพนธ์	2.56	1.01	น้อย	2.61	1.02	ปานกลาง
การแก้ไขวิทยานิพนธ์หลังสอบ	2.44	1.02	น้อย	2.34	1.03	น้อย

จากตารางที่ 25 มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยเหมือนกันที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปานกลาง ได้แก่ การหาหัวข้อวิทยานิพนธ์ การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ การมีความรู้เพียงพอทางการวิจัยและสถิติ การใช้ภาษาเขียนและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ การมีเวลาให้ในการทำวิทยานิพนธ์ ส่วนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ระดับน้อย ได้แก่ การแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์หลังสอบ การทราบแหล่งติดตามค้นคว้าข้อมูล การมีความรู้เพียงพอในหัวข้อวิทยานิพนธ์และการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำหรับค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ปัญหาในเรื่องการได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและการสอบวิทยานิพนธ์ ที่มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ เห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย แต่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางสำหรับมหาวิทยาลัยที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีต่อภาควิชาฯ ในเรื่องของหลักสูตร การเรียนการสอน และการทำวิทยานิพนธ์ ปรากฏผลดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท	มีพื้นฐาน บรศ (N=137)			ไม่มีพื้นฐาน บรศ (N=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ผลึกสูตร						
ภาควิชาฯ ควรเปิดสอนวิชา บังคับพื้นฐานบางวิชาที่จำเป็น ก่อนเปิดภาคการศึกษา สำหรับผู้ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์	3.77	1.00	เห็นด้วย	3.80	1.08	เห็นด้วย
เน้นการฝึกภาคปฏิบัติ ในรายวิชา ที่เห็นว่าสมควรให้มากกว่าภาค ทฤษฎี	4.16	0.81	เห็นด้วย	4.31	0.53	เห็นด้วย
เน้นการสอนวิชาเฉพาะสาขาให้ มากขึ้น	4.29	0.63	เห็นด้วย	4.05	0.67	เห็นด้วย
วิชาประสบการณ์ห้องสมุด ควร เป็นวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับผู้ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์	4.27	0.76	เห็นด้วย	4.31	0.87	เห็นด้วย
ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สอด- คล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และตลาดแรงงาน	4.81	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.72	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เปิดสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ และสารนิเทศศาสตร์ให้มากขึ้น	4.72	0.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.64	0.58	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เปิดสอนหลักสูตรสารนิเทศศาสตร์ เป็นวิชาเอกเฉพาะ โดยแยกเป็น หลักสูตรที่เน้นการสอนบรรณารักษ- ศาสตร์หรือสารนิเทศศาสตร์	4.24	1.01	เห็นด้วย	4.26	0.85	เห็นด้วย

ตารางที่ 26. (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จําแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับ ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท	มีพื้นฐาน บรศ (N=137)			ไม่มีพื้นฐาน บรศ (N=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การเรียนการสอน						
ภาควิชาฯ ควรจัดให้มีบริการการ						
แนะแนวการเลือกศึกษารายวิชา	3.95	0.83	เห็นด้วย	4.13	0.70	เห็นด้วย
ส่งเสริมให้มีการศึกษาภาษาต่าง-						
ประเทศเพิ่มเติมและให้ฝึกอ่าน						
บทความภาษาอังกฤษทางบรรณา-						
รักษศาสตร์ให้มากขึ้น	4.20	0.81	เห็นด้วย	4.10	0.72	เห็นด้วย
จัดให้มีประชุมทางวิชาการในหัว-						
ข้อต่าง ๆ ทางบรรณารักษศาสตร์						
เป็นประจำ	4.36	0.68	เห็นด้วย	4.18	0.62	เห็นด้วย
อาจารย์ควรปรับปรุงเทคนิคการ						
สอนและวิธีสอนให้เหมาะสมกับ						
เนื้อหาของรายวิชา	4.54	0.59	เห็นด้วย	4.46	0.62	เห็นด้วย
จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ และตำรา						
สำหรับการค้นคว้าให้พอเพียง	4.56	0.54	เห็นด้วย	4.60	0.53	เห็นด้วย
อาจารย์ควรเน้นการเขียนตำรา						
ทางบรรณารักษศาสตร์เป็น						
ภาษาไทย	4.29	0.71	เห็นด้วย	4.41	0.62	เห็นด้วย
ชมรมนิสิตภาควิชาบรรณารักษ-						
ศาสตร์ ควรมีส่วนช่วยจัดกิจกรรม						
ส่งเสริมการเรียนการสอน	4.11	0.76	เห็นด้วย	4.26	0.60	เห็นด้วย
ควรมีการทดสอบความรู้พื้นฐานทาง						
วิชาการในทุกรายวิชาก่อนเริ่มการ						
สอน	3.48	1.03	ไม่เห็นด้วย	3.39	1.02	ไม่เห็นด้วย

ตารางที่ 26 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์

ประเภท	มีพื้นฐาน บรศ (N=137)			ไม่มีพื้นฐาน บรศ (N=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
เปิดโอกาสให้ผลิตทดลองเรียน	3.56	0.98	ไม่เห็นด้วย	3.59	1.02	ไม่เห็นด้วย
<u>การทำวิทยานิพนธ์</u>						
การเสนอโครงร่างหัวข้อ						
วิทยานิพนธ์ควรเขียนให้ละเอียด	3.77	0.84	เห็นด้วย	3.79	0.82	เห็นด้วย
เปิดโอกาสให้ผลิตที่สนใจ เข้าร่วม						
นั่งการเสนอโครงร่างและการสอบ						
วิทยานิพนธ์	3.56	1.01	ไม่เห็นด้วย	3.64	1.11	เห็นด้วย
ภาควิชาฯ ควรมีกฎระเบียบว่า ถ้า						
ผลิตไม่ตั้งใจทำวิทยานิพนธ์ หรือไม่						
มีความก้าวหน้าในผลงาน อาจารย์						
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อาจถอนตัว	3.07	1.10	ไม่เห็นด้วย	2.90	0.10	ไม่เห็นด้วย
ควรมีทุนอุดหนุนการวิจัยให้						
มากขึ้น	4.52	0.57	เห็นด้วย	4.31	0.70	เห็นด้วย
ภาควิชาฯ อาจกำหนดหัวข้อ						
วิทยานิพนธ์ที่น่าสนใจ	4.24	0.84	เห็นด้วย	4.31	0.70	เห็นด้วย
ภาควิชาฯ ควรจัดทำรายชื่อ						
อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ	4.44	0.62	เห็นด้วย	4.34	0.57	เห็นด้วย

จากตารางที่ 26 มหาคณบดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ เห็นด้วยสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นข้อที่ว่า ภาควิชาฯ ควรเปิดสอนวิชาบังคับพื้นฐานบางวิชาที่จำเป็นก่อนเปิดภาคการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ เน้นการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชาที่เห็นว่าสมควรให้มากกว่าภาคทฤษฎี เพิ่มการสอนวิชาเฉพาะสาขาให้มากขึ้น วิชาประสบการณ์ห้องสมุด ควรเป็นวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับผู้ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ และเปิดสอนหลักสูตรสารนิเทศศาสตร์เป็นวิชาเอกเฉพาะ โดยแยกเป็นหลักสูตรที่เน้นการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์หรือเน้นวิชาสารนิเทศศาสตร์

ส่วนความคิดเห็นแลข้อเสนอแนะของหลักสูตรในเรื่องปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาชีวะและตลาดแรงงาน เปิดสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารนิเทศศาสตร์ให้มากขึ้น ทั้งมหาคณบดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ มีความเห็นตรงกันคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอแนะให้ภาควิชาฯ จัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษาเลือกศึกษารายวิชา ส่งเสริมให้มีการศึกษาภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม และให้นิสิตอ่านบทความภาษาอังกฤษทางบรรณารักษศาสตร์ให้มากขึ้น จัดให้มีการประชุมทางวิชาการในหัวข้อต่าง ๆ ทางบรรณารักษศาสตร์เป็นประจำ อาจารย์ควรปรับปรุงเทคนิคการสอนและวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาของรายวิชา จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และตำราสำหรับการค้นคว้าให้พอเพียง อาจารย์ควรเพิ่มการเขียนตำราทางบรรณารักษศาสตร์เป็นภาษาไทย รวมทั้งชมรมนิสิตภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ควรมีส่วนช่วยจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ทั้งมหาคณบดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีความเห็นตรงกันคือ เห็นด้วย ส่วนข้อที่มหาคณบดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ไม่เห็นด้วยคือ ควรมีการทดสอบความรู้พื้นฐานทางวิชาการในทุกรายวิชาก่อนเริ่มการสอน และเปิดโอกาสให้นิสิตทดลองเรียน

ส่วนเรื่องการทำวิทยานิพนธ์ ข้อที่ทั้งมหาคณบดีที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์เห็นด้วยได้แก่ การเสนอโครงร่างหัวข้อวิทยานิพนธ์ ควรเขียนให้ละเอียด ควรมีทุนอุดหนุนการวิจัยให้มากขึ้น ภาควิชาฯ อาจกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่น่าสนใจ และภาควิชาฯ ควรจัดทำรายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ

ส่วนข้อที่ว่า เปิดโอกาสให้นิสิตที่สนใจ เข้าร่วมฟังการเสนอโครงร่างและการสอบวิทยานิพนธ์ มหาคณบดีที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์มีความเห็นว่าไม่เห็นด้วย ซึ่งต่างจากมหาคณบดีที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่เห็นด้วยกับข้อนี้

ทั้งมหานักคิดที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่า ภาควิชาฯ ควรมีการเปรียบเทียบว่าถ้าผลิตไม่ตั้งใจทำวิทยานิพนธ์ หรือ ไม่มีความก้าวหน้าในผลงาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อาจถอนตัว

นอกเหนือจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของมหานักคิดที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานทาง บรรณารักษศาสตร์ที่มีต่อภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามตารางที่ 24 ใน สถานะที่เป็นนิสิตเก่า ซึ่งหวังที่จะเห็นความก้าวหน้าของภาควิชาฯ มหานักคิดที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐาน ทางบรรณารักษศาสตร์จำนวนหนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เน้นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การทำวิทยานิพนธ์และอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาควิชาฯ ในการนำไป พัฒนาการดำเนินงานของภาควิชาฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

มหานักคิดที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.18 ของ จำนวนมหานักคิดที่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 137 คน ได้แสดง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เน้นเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ

หลักสูตร

1. ภาควิชาฯ ควร เปิดสอนหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาเอก (1)
2. วิชาการจัดหมู่ชั้นสูงควรศึกษาในหมวดที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยให้มากขึ้น (1)

การเรียนการสอน

1. ควรมีห้องฝึกปฏิบัติการสำหรับนิสิต โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบ ในการศึกษารายวิชา เช่น วิดีโอเทป เกี่ยวกับห้องสมุด บรรณารักษ์ไทยและต่างประเทศ หรือ เทปบันทึกการประชุม ล้มมนาในสาขาวิชาอื่นครั้งสำคัญ ๆ เป็นต้น (2)
2. พานิสิตไปทัศนศึกษานอกสถานที่มากขึ้น และถ้าเป็นไปได้ควรมหาโอกาสให้นิสิตได้ ไปชมงานห้องสมุดในประเทศใกล้เคียง (1)

การทำวิทยานิพนธ์

1. ควรมีทั้งการเลือกสอบรวบยอด หรือทำวิทยานิพนธ์ หรือร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับโครงการวิจัยในหน่วยงานที่ต้องการข้อมูล (4)
2. ควรกำหนดจำนวนนิสิตต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1 ท่าน (4)
3. ภาควิชาฯ ควรรวบรวมรายชื่อหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด บรรณาธิการ นอกเหนือจากงานวิจัยของนิสิต (1)
4. ควรให้งานวิจัยของนิสิตแพร่หลายไปยังห้องสมุดต่าง ๆ อย่างทั่วถึง (1)
5. ภาควิชาฯ ควรทำจดหมายข่าววิทยานิพนธ์จากภาควิชาฯ เผยแพร่ไปยังนิสิตเก่า หรือตามหน่วยงานต่าง ๆ (1)

อื่น ๆ

1. ภาควิชาฯ ควรจัดประชุมทางวิชาการในภาควิชาฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตเสนอแนะความคิดเห็น ความต้องการ รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน และการทำวิทยานิพนธ์ให้ดีขึ้น (1)
2. ภาควิชาฯ ควรมีกิจกรรมบริการเพื่อชุมชน เช่น กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ การอบรม สัมมนา สำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจ (1)

สำหรับมหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 36.54 ของจำนวนมหานักคิดที่ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 52 คน ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เช่นกัน ดังนี้คือ

หลักสูตร

1. ควรจัดหลักสูตรให้มีลักษณะเป็นสหสาขาวิชา โดยร่วมมือกับภาควิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้นิสิตภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เข้าศึกษาในบางวิชาได้ เพื่อให้มีหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาแตกต่างกันออกไป (2)
2. ภาควิชาฯ ควรเพิ่มเวลาเรียนในรายวิชาการวิจัยและสถิติ เพราะถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ (1)
3. นิสิตที่ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโทในระดับปริญญาตรี ควรได้รับการยกเว้น ไม่ต้องศึกษาวิชาบังคับพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ เพราะซ้ำกับที่เคยศึกษามาแล้ว (1)

การเรียนการสอน

1. ภาควิชาฯ ควรเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น สำหรับงานจัดหมู่ทำบัตรรายการ ในรายวิชาบังคับพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ (1)
2. พานิสิตไปทัศนศึกษาออกสถานที่มากขึ้น (1)

การทำวิทยานิพนธ์

1. ควรใช้วิธีสอบรวบยอดแทนการทำวิทยานิพนธ์ (3)
2. ภาควิชาฯ ควรสนับสนุนหัวข้องานวิจัยใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมากกว่าหัวข้องานวิจัยที่ซ้ำซ้อนกับงานวิจัยที่เคยศึกษามาแล้ว (3)
3. ภาควิชาฯ ควรเป็นผู้กำหนดอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เหมาะสมกับหัวข้องานวิจัย (1)
4. ควรมีศูนย์ให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีอาจารย์หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ช่วยให้คำแนะนำ (1)

อื่น ๆ

1. ภาควิชาฯ ควรเพิ่มจำนวนผู้ไม่มีพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ เข้าศึกษาในภาควิชาฯ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุดเฉพาะ หรือศูนย์ข้อมูลที่จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชาอื่น นอกเหนือจากความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว (3)

2. ภาควิชาฯ ควรเปิดให้มีการอบรมหรือสัมมนาความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เพิ่มเติมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ในวันหยุด หรือนอกเวลาราชการ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลง (2)